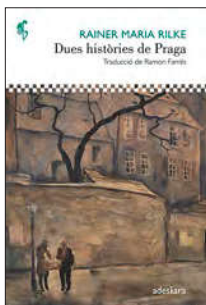

ELS CRÍTICS

literatura
JOSEP GRAS

Dues joies de la narrativa curta de Rainer Maria Rilke (1875-1926), on es pot apreciar el mestratge i la inspiració inesgotable d'un dels creadors literaris més complets: prosista, autor d'una prolífica obra epistolar, dramaturg, traductor, assagista i, sobretot, poeta lloat fins al més alt nivell gràcies a 'Elegies de Duino' i 'Sonets a Orfeu' (1923).

Dues històries de Praga

RAINER MARIA RILKE

Traducció de Ramon Farrés
Adesiara,
Martorell, 2020
120 pàg. 14 euros

Històries del bon Déu

RAINER MARIA RILKE

Traducció i presentació de Ramon Farrés
Leonard Muntaner editor
Mallorca, 2021
136 pàg. 16 euros

La bellesa oculta de la narració

Rilke —que pertany a aquell selecte i minoritari grup d'escriptors que van excel·lir tant en el vessant narratiu com en el poètic— torna a l'actualitat literària de la mà d'aquests dos llibres que deixen ben clar, ja des de les primeres pàgines, que no admeten l'etiqueta de "títols menors".

L'obra en prosa de l'escriptor en llengua alemanya compta amb dos cims indiscutibles: *Cançó d'amor i de mort del corneta Christoph Rilke* (aparegut inicialment el 1899, i corregit en posteriors edicions el 1904 i 1906) i els *Quaderns de Malte Laurids Brigge* (acabat d'escriure i publicat el 1910). Però els relats abunden en el corpus rilkeà i un bon exemple el tenim en aquests volums que, tot i que corresponen al mateix període creatiu, són de contingut ben diferent, tant en les idees argumentals com en l'estructura que els sosté.

Dues històries de Praga (1899) es compon de dues narracions independents, però amb un epicentre comú que és Praga. La ciutat natal de Rilke, d'on en va marxar definitivament el 1896, és l'escenari on transcorren "Rei Bohusch"

i "Els germans" i, alhora, esdevé un personatge més amb una enorme capacitat d'influència en les vides dels altres protagonistes.

L'embriuc de qui també engendrà Franz Kafka (1883-1924) enterboleix el pensament d'uns individus que malden per trobar un sentit harmònic a la seva existència. Estimen però també de vegades odien la ciutat dels clarobscurs, acollidora i al mateix temps inhòspita, sempre enigmàtica, com el geperut Bohush quan diu: "Conec la meva mareta Praga fins al cor /.../, i al cor sempre hi ha la part més secreta, i miri, hi ha tant de secret en aquestes cases velles". El destinatari d'aquestes paraules és l'estudiant Rezek —curiosament també present a l'altre conte i amb el mateix perfil—, que personifica la consciència nacionalista del poble bohemi durant aquells anys de domini de la cultura germànica.

Però, com passa amb els altres personatges, Rezek és infeliç no únicament a causa d'una situació general que es viu al país de menyspreament dels valors i del patrimoni propis, sinó perquè l'edu-

ció que ha rebut i la infantesa i joventut viscudes han estat marcades per un sentiment de tristesa omnipresent.

La Luisa i el seu germà Zdenko de la segona *nouvelle* també han crescut immersos en una atmosfera familiar depressiva, no gaire diferent de la que va conèixer l'autor de *Cartes a un jove poeta* (1929; escrites entre 1903 i 1908). Rilke va abandonar “la marona” per deixar enrere la penombra del passat i cercar la seva llar —propòsit que el duria a emprendre un intens pelegrinatge per Munich, Worpswede, París, Rússia, Florència, països escandinaus...—, i que no acabaria de trobar mai, llevat del castell de Duino —on van néixer les cèlebres *Elegies*— i el *château* de Muzot, la seva darrera residència. El 1926 va morir al sanatori suís de Valmont.

Entre 1899 i 1900, Rilke, amb la seva amant i musa Lou Andreas-Salomé, a qui havia conegut tres anys abans, va fer dos viatges a Rússia d'efectes molt positius en la seva producció literària. El 1900, precisament després de la segona visita a Tolstoi, es va publicar *Del bon Déu i altres coses* —que el 1904 veuria l'edició definitiva—, el segon dels títols que aquí comentem.

Considerat un dels seus millors reculls de prosas curtes, les tretze rondalles —com les qualifica el mateix narrador, que pot ben ser l'*alter ego* de Rilke—, que conté *Històries del bon Déu* tenen com a eix vertebrador l'existència de Déu i la seva encarnació en el pensament i les necessitats dels humans. A través d'aquestes contalles breus, cadascuna de les quals acull al seu torn altres petites històries de caràcter llegendari i folklòric —la influència de la iconografia religiosa russa és aquí ben palpable—, es realça la idea que “el bon Déu” és present arreu i de manera predominant en la consciència dels individus, malgrat que sovint s'escarrassin a desoir-lo.

Rilke se serveix d'unes faules morals, perfectament cohesionades entre elles tot i que autònomes en la seva construcció interna, per fer reflexionar amb un to volgutament didàctic —el mateix cronista sempre demana que aquestes semblances amb ressons èpics s'expliquin als nens— sobre les grans qüestions que afecten la vida dels mortals: la pobresa, la justícia, la lleialtat, la mort, el perdó... En molts casos, apareixen interrelacionades dins d'un mateix relat, com a “La

cançó de la justícia” o “De com el vell Timofei va morir cantant”.

Llegir Rilke és endinsar-nos en la genialitat d'un autor absolutament ex-

traordinari. Hi ha una bellesa profunda que s'amaga entre els replecs de cada línia i que revela, constantment, nous i sorprenents matisos.

Xavier Vinader
Confidencial
Pròleg de David Fernández. Selecció i epíleg de Francesc Viadel

edicions 3i4

CONFIDENCIAL
de XAVIER VINADER
Pròleg de David Fernández
Selecció i epíleg de Francesc Viadel

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat

A large portrait of Xavier Vinader, the author, is the background of the advertisement. He is wearing glasses and has his hand to his chin in a thoughtful pose. The book cover for 'Confidencial' is overlaid on the left side of the image. The cover features a smaller photograph of the author sitting at a desk in a library, surrounded by bookshelves. The text on the cover provides details about the book, including the foreword by David Fernández and the selection and epilogue by Francesc Viadel. It also mentions the publisher, Edicions Tres i Quatre, and the website where the book can be purchased.